

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

PLAN

ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

CYGANY

NA LATA

2009-2016

Październik 2009

Projekt jest finansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2007-2013

Zleceniodawca:

Gmina Gardeja
ul. Kwidzyńska 27
82 – 520 Gardeja
tel. 055 262 40 50
e-mail: info@gardeja.pl
www.gardeja.pl

Autor opracowania:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (0 59) 8 456 301-302
fax (0 59) 8 456 303
e-mail: office@bm-intl.2com.pl
http: www.bmintl.com

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewna 4E
61 – 606 Poznań
tel./fax (0 61) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	4
1. RAPORT O STANIE	5
1.1. MIEJSCOWOŚĆ CYGANY	5
1.2. SYNTETYCZNA CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	7
1.2.1. <i>Położenie</i>	7
1.2.2. <i>Miejscowość w statystyce</i>	8
1.2.3. <i>Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Cygany</i>	8
1.2.4. <i>Struktura wieku</i>	10
1.2.5. <i>Rolnictwo</i>	11
1.2.6. <i>Gospodarka</i>	12
1.2.7. <i>Bezrobocie</i>	13
1.2.8. <i>Oświata</i>	13
1.2.9. <i>Ochrona zdrowia</i>	14
1.2.10. <i>Kultura</i>	14
1.2.11. <i>Sport i wypoczynek</i>	15
1.2.12. <i>Infrastruktura techniczna i komunikacyjna</i>	15
1.2.12.1. <i>Transport i komunikacja</i>	15
1.2.12.2. <i>Telekomunikacja</i>	15
1.2.12.3. <i>Zaopatrzenie w ciepło</i>	16
1.2.12.4. <i>Zaopatrzenie w gaz</i>	16
1.2.12.5. <i>Zaopatrzenie w wodę</i>	16
1.2.12.6. <i>Kanalizacja</i>	16
1.2.13. <i>Gospodarka odpadami</i>	16
1.2.14. <i>Obiekty zabytkowe w miejscowości</i>	17
1.2.15. <i>Turystyka i baza turystyczna</i>	17
2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY	18
3. ANALIZA SWOT.....	19
4. MISJA.....	22
5. HIERARCHIZACJA INWESTYCJI W CYGANACH.....	24
6. DIAGNOZA STANU.....	25
7. PRIORYTETY ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	27
8. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA (INWESTYCJE)	28
8.1. GOSPODARKA	29
8.2. INFRASTRUKTURA.....	30
8.3. SPOŁECZNOŚĆ.....	31
9. WYBRANY WARIANT ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI CYGANY.....	32
9.1. KOMENTARZ DO WYBRANEGO WARIANTU	32
10. CELE STRATEGICZNE I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA	34
11. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY.....	36
12. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO.....	38
13. ZBIORCZE ZESTAWIENIE KOSZTÓW ZADANIA PRIORYTETOWEGO	39
14. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADANIA PRIORYTETOWEGO	40
15. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY	41
16. MONITOROWANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY	42
17. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY	43
18. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	44

WSTĘP

Podstawą rozwoju miejscowości Cygany jest dokument pn. „Plan Odnowy Miejscowości Cygany”, który określa misję, cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi na lata 2009 - 2016. Dokument ten poddany ocenie mieszkańców, a następnie uchwalony przez Zebranie Wiejskie zawiera również wariant rozwoju.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Obowiązek opracowania planu wynika z wielu istniejących programów służących wspieraniu obszarów wiejskich i społeczności wiejskiej, takich jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i Regionalne Programy Operacyjne, opartych na środkach Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji mających poprawić komfort życia lokalnym społecznościom.

Zapisy „Planu Odnowy Miejscowości Cygany” są spójne z Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gardeja. Cele i działania zaproponowane w omawianym opracowaniu nawiązują do dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

W dalszej części opracowania przedstawiono analizę SWOT, wybrano misję, cele i kierunki działania oraz Wieloletni Plan Inwestycyjny dla miejscowości Cygany.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest „Raport o Stanie Miejscowości Cygany” zawierający podstawowe informacje o miejscowości na tle gminy. Raport został opracowany według wcześniej przygotowanego schematu przy udziale pracowników Urzędu Gminy Gardeja i Pani Barbary Wojciechowskiej - Sołtys Miejscowości Cygany.

1. RAPORT O STANIE

1.1. *Miejscowość Cygany*

Cygany to wieś sołecka położona w województwie pomorskim, w powiecie kwidzyńskim. Terytorialnie Cygany przynależą do gminy Gardeja.

Zapisy dotyczące nazewnictwa miejscowości sięgają 1336 roku, kiedy to określano ją mianem *Dietmarsdorf*. W roku 1790 nazwę wsi przekształcono na *Zigahnen*. W latach 1938 – 1945 powrócono do *Dietmarsdorf*. Po II wojnie światowej miejscowości ostatecznie nadano nazwę *Cygany*.

Przed 1285 r. teren wsi należał do Stangów. Dobra te stanowiły jedną całość z Bądkami i zostały założone w 1302 r. przez Katarzynę - siostrę Dietricha II Stange. W 1326 r. właścicielem wsi zwanej Ditmarsdorf był jej syn Tomasz. Po zniszczeniach z czasów wojen polsko-krzyżackich w XV i na przełomie XVI w. książę Albrecht wystawił w 1539 r. nowy przywilej lokacyjny na 80 łanów dla wolnych zobowiązanych do służby wojskowej dla wsi Czygan. W 1577 r. powstał folwark pańszczyźniany Ciganie. Z 11 łanów powiększył się on do 69 łanów. Wśród właścicieli wsi wymieniano nazwiska: Kalkstein, Piczewski, Jahn, Bolemiński, Pilachowski.

W 1726 r. znany podróżnik i starosta Otto Friedrich sprowadził do Cygan dziesięć rodzin żydowskich. Żydzi posiadali karczmę oraz handlowali wełną i skórami owiec, sprzedając je do Polski. Po Fredrichu majątek objął zarządca Flasche z Kwidzyna, który sprzedał go w 1739 r. hrabiemu von Kreuz, posiadającemu też miejscowość Rozajny.

W 1716 r. na nowo wytyczono obszar wsi obejmujący 63 łany. Po 1765 r. majątek kupił Dietrich Ernst von Rothe z Okrągłej Łąki, który był również właścicielem miejscowości Zebrdowo, Krzykosy i Rozajny.

W 1808 r. Cygany i Rozajny nabył pułkownik Wilhelm Alesander von Beguignolle. Po jego śmierci w 1835 r. na przymusowej licytacji Cygany kupił kapitan Karl Friedrich Selle z żoną, a następnie miejscowość przejął ich syn Karl von Selle. W 1870 r. zbudował on nowy dwór, zaś w 1880 r. sprzedał majątek gruzińskiemu bankierowi Bóhmowi.

W 1904 r. właścicielem Cygan został Hugo Loeffler, który był jednym z najlepszych i najbogatszych właścicieli w powiecie, zwano go „królem ziemi”. W 1930 r. sprzedał swój majątek Komisji Wschodniopruskiej z Królewca i wyprowadził się pod Olsztyn. Wówczas większość ziemi Cygan rozparcelowano.

W 1789 r. w miejscowości znajdowało się 30 domów, dwór i folwark. Po regulacji w 1822 r. we wsi powstało 178 silnych gospodarstw chłopskich. Istniała 2-klasowa szkoła ewangelicka. W roku 1905 osadę zamieszkiwało 241, a w 1910 r. – 250 mieszkańców. W 1906 r. w Cyganach powstała mleczarnia, a potem serownia. W 1907 r. zbudowano szosę Mała Gilwa - Nowa Wioska – Cygany - Olszówka. Na początku lat 30. XX w. w Cyganach funkcjonowało 50 gospodarstw chłopskich o powierzchni od 5 do 80 ha oraz 15 małych gospodarstw powstałych po parcelacji części majątku.

W 1938 roku w miejscowości istniały 102 gospodarstwa domowe, w których mieszkało 451 osób.

Po wojnie, w 1945 r. utworzono Państwowy Ośrodek Maszynowy, którego pomieszczenia w 1956 r. przejęte zostały przez Warmińskie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego. Po wojnie znajdowała się w Cyganach szkoła podstawowa, którą kierowali: Stanisław Darek, Jan Łazowy, Alfred Milewski, Halina Gardzielewska, Jan Płoskoński, Kazimierz Babicki, Kazimierz Rybski, Stanisław Szybki, Helena Szybka, Renata Krasiel, Małgorzata Kamińska.

W 1987 roku w miejscowości został wybudowany kościół pod wezwaniem Wniebowstąpienia Pana Jezusa.

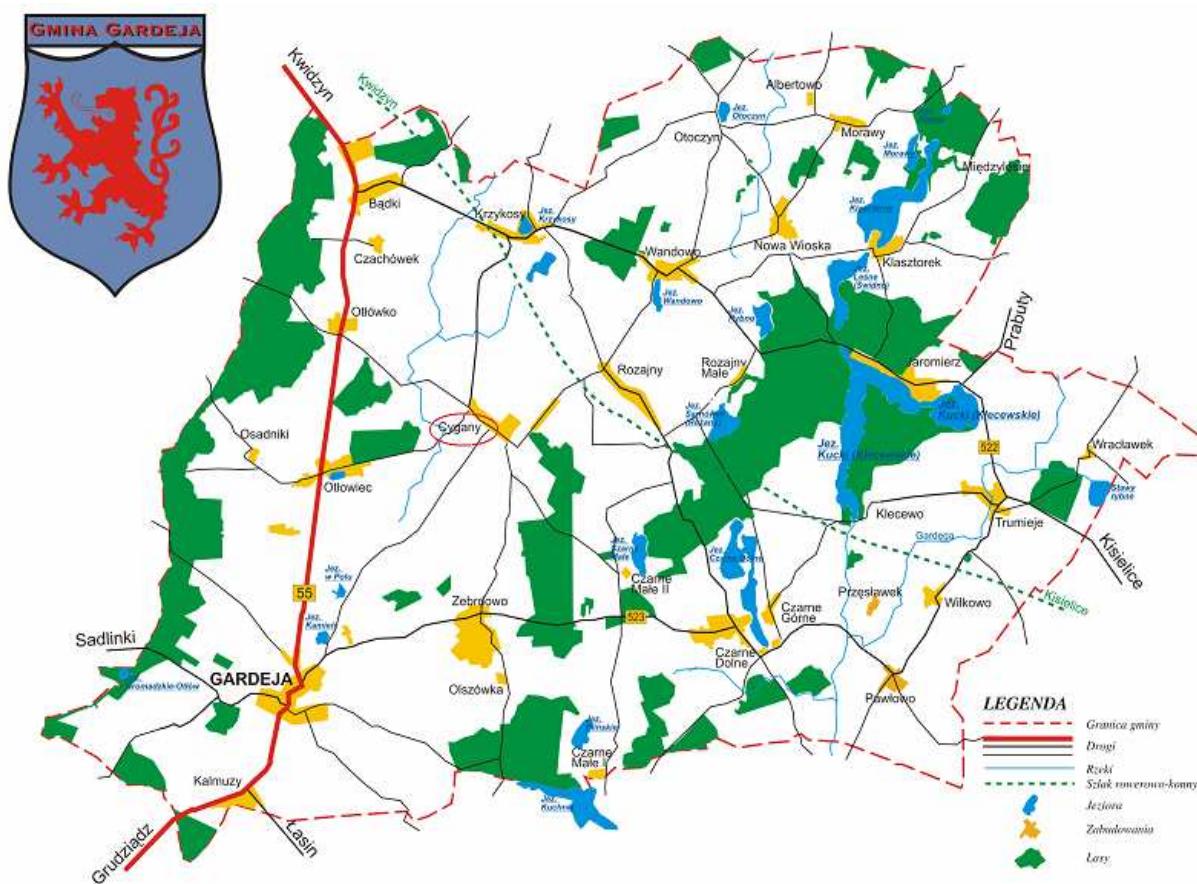
1.2. Syntetyczna charakterystyka miejscowości

1.2.1. Położenie

Miejscowość Cygany pod względem administracyjnym położona jest w województwie pomorskim, w powiecie kwidzyńskim z przynależnością do gminy Gardeja.

W latach 1975 – 1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego¹.

Rysunek 1 Położenie miejscowości Cygany

Źródło: www.gardeja.pl

¹ Źródło: Urząd Gminy Gardeja

1.2.2. Miejscowość w statystyce

Tabela 1 Miejscowość w statystyce – stan na 31.12.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Powierzchnia w ha	1 039,36
Stan ludności ogółem, w tym:	496
kobiety	235
mężczyźni	261
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	127
Ludność w wieku produkcyjnym	290
Kobiety (18-59 lat) / Mężczyźni (18-64)	133 / 157
Ludność w wieku poprodukcyjnym	79
Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	46 / 33

Źródło: Urząd Gminy Gardeja

1.2.3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Cygany

Powierzchnia miejscowości Cygany wynosi 1 039,36 ha. Znaczną część ogólnej powierzchni miejscowości stanowią grunty orne, które występują na 553,71 ha (53,27% powierzchni wsi) oraz lasy i grunty leśne zajmujące 302,68 ha (29,12% powierzchni wsi). Łąki i pastwiska zajmują natomiast powierzchnię 104,24 ha, co stanowi 10% całkowitej powierzchni miejscowości.

Tabela 2 Struktura gruntów według klas bonitacyjnych w miejscowości Cygany – stan na 31.12.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIEJSCOWOŚĆ (powierzchnia w ha)
Powierzchnia miejscowości ogółem, w tym:	1 039,36
Użytki rolne ogółem, w tym:	662,93
Grunty orne, w tym:	553,71
Grunty klasy I	-
Grunty klasy II	-
Grunty klasy III a	35,63
Grunty klasy III b	244,51
Grunty klasy IV a	174,72
Grunty klasy IV b	63,47
Grunty klasy V	31,38

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIEJSCOWOŚĆ (powierzchnia w ha)
Grunty klasy VI	4,0
Grunty klasy VI z	-
Sady	4,98
Łąki	51,93
Pastwiska	52,31
Lasy i grunty leśne	302,68
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8,41
Grunty pod wodami stojącymi	-
Grunty pod wodami płynącymi	-
Grunty pod rowami	2,96
Użytki kopalne	0,25
Tereny komunikacyjne - drogi	27,57
Tereny komunikacyjne - tereny kolejowe i inne	-
Tereny mieszkaniowe, przemysłowe i inne zabudowane	14,12
Tereny niezabudowane	0,99
Tereny zielone i rekreacyjne	0,26
Tereny różne	6,5
Nieużytki	12,69

Źródło: Urząd Gminy Gardeja

Na terenie miejscowości Cygany dominują gleby o dobrej i średniej przydatności rolniczej, tj. gleby III i IV klasy bonitacji, stanowiące 93,61% powierzchni gruntów ornych. Gleby V klasy bonitacyjnej charakteryzujące się słabą przydatnością rolniczą stanowią 5,67% powierzchni gruntów ornych, natomiast gleby o najniższej przydatności rolniczej (tj. gleby VI klasy bonitacyjnej) stanowią 0,72% powierzchni gruntów ornych.

Na terenie miejscowości nie występują gleby o najwyższej przydatności rolniczej, tj. gleby I i II klasy bonitacyjnej.

1.2.4. Struktura wieku

Miejscowość Cygany zamieszkiwana była przez 496 mieszkańców (stan na koniec grudnia 2008 r.), co stanowiło ok. 6% mieszkańców gminy Gardeja. Przekrój statystyczny struktury ludności na terenie gminy Gardeja i miejscowości Cygany przedstawiają tabele nr 3 i 4.

Tabela 3 Struktura procentowa ludności gminy Gardeja i miejscowości Cygany wg wieku – stan na koniec 2008 r.

przedziały wieku w latach	Gmina Gardeja		Miejscowość Cygany	
	ogółem	% ogółu populacji	ogółem	% ogółu populacji
do 19	2 419	29,24	162	32,66
20-29	1 491	18,02	79	15,93
30-39	1 149	13,89	70	14,11
40-49	946	11,43	61	12,30
50-59	1 081	13,06	61	12,30
60-64	341	4,12	16	3,22
powyżej 65	847	10,24	47	9,48
razem	8 274	100,00%	496	100,00%

Źródło: Urząd Gminy Gardeja, Bank Danych Regionalnych

Różnice w strukturze wieku wśród mieszkańców Cygan i gminy Gardeja kształtują się na różnym poziomie w zależności od przedziału wiekowego. Największa różnica występuje w przedziale wieku do 19 lat, wynosząc o 3,42% mniej w gminie Gardeja niż w miejscowości Cygany oraz w przedziale wiekowym 20 – 29 lat, wynosząc o 2,09% mniej w Cyganach niż w gminie. W pozostałych przedziałach wiekowych różnica w strukturze procentowej populacji zamieszkującej teren miejscowości w stosunku do obszaru całej gminy wynosi od - 0,76% do + 0,87%.

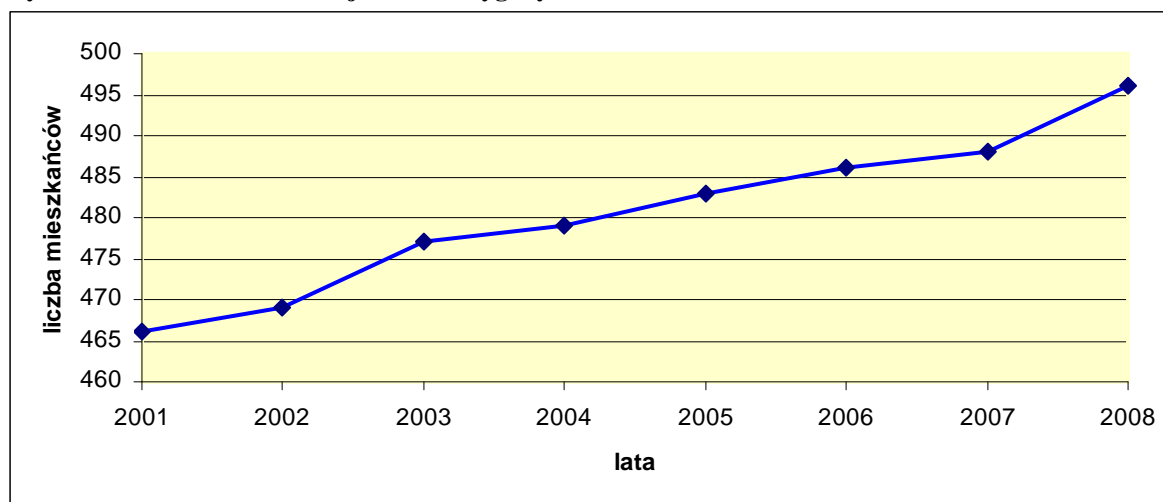
Tabela 4 Struktura ekonomiczna ludności zamieszkującej obszar gminy Gardeja i miejscowości Cygany - stan na koniec 2008 r.

Grupy funkcjonalne	Gmina Gardeja		Miejscowość Cygany	
	ogółem	% ogółu populacji	ogółem	% ogółu populacji
wiek przedprodukcyjny	2 109	25,49	127	25,60
wiek produkcyjny	5 171	62,50	290	58,47
wiek poprodukcyjny	994	12,01	79	15,93

Źródło: Urząd Gminy Gardeja

Analizując strukturę ekonomiczną ludności zamieszkującej teren miejscowości Cygany i gminy Gardeja zaobserwować można, że miejscowość Cygany na koniec 2008 roku charakteryzowała się wyższym: o 3,92% wskaźnikiem ludności w wieku poprodukcyjnym i o 0,11% w wieku przedprodukcyjnym oraz niższym o 4,03% wskaźnikiem ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności zamieszkującej gminę Gardeja.

Wykres 1. Liczba ludności miejscowości Cygany w latach 2001 - 2008

Biorąc pod uwagę liczebność ludności miejscowości Cygany w latach 2001 – 2008 zaobserwować można stopniowe zwiększanie się liczby ludności w poszczególnych latach. W latach 2001 – 2009 nastąpił łączny wzrost liczby ludności o 30 osób. Trend ten spowodowany jest napływem ludności z pozostałych miejscowości znajdujących się na terenie gminy.

1.2.5. Rolnictwo

Rolnictwo w Cyganach opiera się na 57 gospodarstwach rolnych o łącznej powierzchni 479,38 ha. Średnia wielkość gospodarstwa kształtuje się na poziomie 8,41 ha. Na terenie miejscowości ponad 59% wszystkich gospodarstw ma powierzchnię ponad 5 ha.

Wśród grup użytkowników gruntów dominują gospodarstwa indywidualne, stanowiące ponad 90% ogólnej powierzchni gruntów.

Szczegółową strukturę gospodarstw rolnych przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5 Struktura gospodarstw rolnych– stan na 31.12.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Liczba gospodarstw	57
Powierzchnia gospodarstw (w ha) ogółem, w tym:	479,38
1-2 ha	12
2-5 ha	11
5-10 ha	17
10-20 ha	13
20-50 ha	4
50 i więcej ha	-
Średnia wielkość gospodarstwa	8,41

Zródło: Urząd Gminy Gardeja

Miejscowość Cygany posiada dobre warunki glebowe dla prowadzenia gospodarki rolnej związane z występowaniem gleb III i IV klasy bonitacji, należące do kompleksów glebowych pszennych lub pszenno – żytnich.

1.2.6. Gospodarka

Strukturę prowadzonej działalności gospodarczej na terenie miejscowości Cygany przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej – stan na 31.12.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Placówki handlowe i gastronomiczne	2
Produkcja wyrobów przemysłowych	-
Produkcja wyrobów spożywczych	-
Budownictwo	1
Usługi transportowe	3
Zakłady produkcyjno – usługowe	2
OGÓLEM:	8

Zródło: Urząd Gminy Gardeja

W Cyganach znajduje się łącznie 8 placówek prowadzących działalność gospodarczą. W miejscowości działają trzy zakłady świadczące usługi transportowe, dwie placówki

handlowo – gastronomiczne, dwa zakłady produkcyjno – usługowe oraz jeden zakład budowlany.

Pozostałe usługi oraz miejsca pracy znajdują się przede wszystkim w okolicznych miastach.

1.2.7. Bezrobocie

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kwidzynie z terenu gminy Gardeja zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2006 r. było 699 osób, w tym 342 kobiety. Prawo do zasiłku posiadało 117 osób, w tym 32 kobiety.

Natomiast na koniec 2007 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kwidzynie z terenu gminy Gardeja zarejestrowanych bezrobotnych było 486 osób, w tym 288 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 102 osób, w tym 48 kobiet.

Rok 2008 przyniósł dalszy spadek liczby osób bezrobotnych z terenu gminy Gardeja, i tak według danych na dzień 31 grudnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 413 osób, w tym 231 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 155 osób, w tym 88 kobiet².

W Polsce w ostatnich latach obserwowane było zjawisko spadku bezrobocia, które było również zauważalne w województwie pomorskim, powiecie kwidzyńskim oraz w gminie Gardeja. Kształtowanie się stopy bezrobocia³ w powiecie kwidzyńskim, województwie pomorskim oraz w kraju w latach 2006-2008 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Stopa bezrobocia w %

Stan na:	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.
powiat kwidzyński	17,1	11,8	9,5
woj. pomorskie	15,5	10,9	8,4
POLSKA	14,9	11,4	9,5

Źródło: <http://www.psz.praca.gov.pl/>

1.2.8. Oświata

W Cyganach znajduje się Przedszkole, do którego uczęszcza 17 dzieci. Edukacja dzieci z terenu miejscowości Cygany na poziomie podstawowym prowadzona jest w oparciu o istniejącą Szkołę Podstawową, do której uczęszcza 115 dzieci.

² Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kwidzynie.

³ Stopa bezrobocia - w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu.

Tabela 8 Oświata i wychowanie na terenie miejscowości Cygany

L.p.	Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
				(w osobach)	
1.	Oddział przedszkolny „O”	1	17	1	2
2.	Szkoła Podstawowa	6	115	11	2

Źródło: Urząd Gminy Gardeja

Młodzież gimnazjalna zamieszkująca Cygany kontynuuje naukę w Gimnazjum w Gardei, składającym się z 9 oddziałów, w których naukę pobiera łącznie 225 uczniów.

1.2.9. Ochrona zdrowia

Pacjenci z miejscowości Cygany korzystają z usług medycznych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej świadczonych przez Samodzielny Publiczny Ośrodek Zdrowia w Gardei Oddział w Wandowie. Świadczy on usługi w zakresie medycyny rodzinnej, neurologii, ginekologii i położnictwa.

Ponadto pacjenci z terenu miejscowości Cygany mają możliwość korzystania z usług Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” Sp. z o.o. oraz Pogotowia Ratunkowego mieszczących się w Kwidzynie.

Na terenie miejscowości Cygany brak jest apteki. Najbliższe punkty apteczne znajdują się w Gardei oraz w Kwidzynie.

1.2.10. Kultura

Na terenie miejscowości Cygany działa świetlica wiejska, która organizuje spotkania kulturalno – rozrywkowe dla mieszkańców. Ponadto świetlica prowadzi edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę, tworzy warunki rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, integruje lokalne środowisko, a także prowadzi koła zainteresowań. Ze względu na zły stan techniczny świetlicy konieczny jest jej kapitalny remont.

W miejscowości działa również Koło Gospodyń Wiejskich, które realizuje następujące cele:

- inicjowanie i podejmowanie różnych działań na rzecz poprawy warunków życia, pracy i ochrony zdrowia kobiet wiejskich i ich rodzin,

- prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności społeczno – kulturalnej, upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno – bytowych, rozwoju przedsiębiorczości wśród kobiet,
- współpraca z młodzieżą na forum gminnym,
- uczestnictwo kobiet w przedsięwzięciach kulturalnych (np. pokazy kulinarne).

Uzupełnieniem oferty kulturalnej miejscowości są organizowane festyny.

W miejscowości Cygany funkcjonuje także Ochotnicza Straż Pożarna.

1.2.11. Sport i wypoczynek

W miejscowości Cygany brak jest obiektów sportowo – rekreacyjnych.

1.2.12. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

1.2.12.1. Transport i komunikacja

Sieć drogową na terenie miejscowości Cygany głównie tworzą: droga powiatowa nr 3233 G relacji Krzykosy – Cygany - Zebrdowo oraz droga powiatowa nr 3224 G relacji Wandowo - Cygany.

Do dróg gminnych na obszarze miejscowości zalicza się drogę nr 25004 G relacji Otłowiec – Cygany.

Na terenie miejscowości Cygany połączenia komunikacyjne zapewnione są w kierunku Kwidzyna i Rozajń.

1.2.12.2. Telekomunikacja

Na terenie miejscowości Cygany znajduje się centrala telefoniczna Telekomunikacji Polskiej S.A. Połączenie telekomunikacyjne można uzyskać także za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej sieci: PLUS GSM, ERA GSM, PLAY i ORANGE. Na terenie miejscowości istnieje również dostęp do Internetu szerokopasmowego.

1.2.12.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miejscowości brak jest centralnej sieci ciepłowniczej. Nie jest również planowana jej budowa.

Najpowszechniejszym na terenie Cygan sposobem zaopatrywania w ciepło są przydomowe kotłownie indywidualne opalane drewnem i węglem.

1.2.12.4. Zaopatrzenie w gaz

Miejscowość Cygany nie posiada sieci gazowej. Mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan – butan.

1.2.12.5. Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy): **20,4 km**

Liczba ujęć wody: **121 szt.**

Miejscowość Cygany posiada stację ujmowania i uzdatniania wody. Woda ujmowana jest przez dwie studnie głębinowe o łącznej wydajności 73,6 m³/h.

1.2.12.6. Kanalizacja

Miejscowość Cygany posiada sieć kanalizacyjną grawitacyjną. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 3,1 km, liczba podłączonych do niej gospodarstw domowych wynosi 48. Do budynków prowadzi 5 przyłączy o łącznej długości 0,06 km.

Miejscowość korzysta z mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Gardei. Maksymalna wydajność oczyszczalni wynosi 513 m³/dobę, natomiast średnia moc przerobowa wynosi 300 m³/dobę.

1.2.13. Gospodarka odpadami

Na terenie miejscowości Cygany znajdują się 72 pojemniki na odpady konwencjonalne w gospodarstwach domowych oraz zestaw pojemników na odpady selektywne: papier, szkło, plastik.

Odpady komunalne z Cygan wywożone są na składowisko śmieci w miejscowości Gilwa Mała.

1.2.14. Obiekty zabytkowe w miejscowości

Na terenie miejscowości Cygany znajdują się następujące obiekty o walorach zabytkowych:

- dwór z lat 80. XIX w.,
- szkoła z lat 30. XX w.,
- dom mieszkalny nr 74 z lat 20 XX w.

Ponadto w miejscowości znajdują się stanowiska archeologiczne. Ich wykaz znajduje się w tabeli nr 9.

Tabela 9. Stanowiska archeologiczne na obszarze miejscowości Cygany

Nr AZP ⁴	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Opis	Chronologia
27-47	1	10	osada	kultura pomorska, średniowiecze; wczesna epoka żelaza
27-47	2	11	osada	kultura pomorska, średniowiecze; wczesna epoka żelaza
26-47	3	1	osada	kultura wschodnio-pomorska, wczesna epoka żelaza
26-47	4	2	ślady osadnictwa	średniowiecze, XIV-XV w.
26-47	5	3	osada	kultura wschodnio-pomorska, holsztat-wczesny okres lateński
26-47	6	4	ślady osadnictwa	wczesna epoka żelaza
26-47	7	5	osada	kultura wczesno-pomorska, wczesna epoka brązu
26-47	8	6	ślady osadnictwa	kultura wschodnio-pomorska, wczesna epoka żelaza
26-47	9	15	ślady osadnictwa	średniowiecze, XIV-XV w.
26-47	10	16	ślady osadnictwa	średniowiecze, XIV-XV w.
26-47	1	17	cmentarzysko, osada	kultura wschodnio-pomorska, wczesna epoka żelaza, kultura wielbarska
26-47	2	18	cmentarzysko	śląd osadnictwa, neolit

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gardeja

1.2.15. Turystyka i baza turystyczna

Na terenie miejscowości Cygany nie istnieją obiekty noclegowo – wypoczynkowe.

Przez Cygany przebiega szlak turystyczny o długości 65 km, wiodący z Gardei przez Czarne Dolne, Klecewo, Jaromierz, Morawy, Wandowo, Cygany. Szlak prowadzi przez ciekawy przyrodniczo teren przecinany jeziorami: Kucki, Klasztorne, Czarne.

⁴ Archeologiczne Zdjęcie Polski

2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY

W celach znajdujących się w niniejszym dokumencie zawarte są kierunki działania, które stanowią naturalny obszar realizacji Planu Odnowy Miejscowości Cygany.

Plan ten określa szczególne obszary, które stanowią wyodrębnione elementy przestrzeni miejscowości, są to obszary:

- **rozwoju rolnictwa ekologicznego,**
- **rozwoju gospodarstw agroturystycznych**
- **infrastruktury kulturalno – sportowej,**
- **infrastruktury kanalizacyjnej,**
- **infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej,**
- **infrastruktury społeczno-publicznej,**
- **infrastruktury drogowej i okołodrogowej,**
- **opieki zdrowotnej,**
- **rozwoju kulturalnego oraz edukacyjnego mieszkańców,**
- **aktywizacji społecznej i gospodarczej.**

Powyższe obszary zapisane w celach pierwszorzędnych i drugorzędnych traktuje się jako obszary rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości Cygany na lata 2009-2016.

Wymienione obszary zidentyfikowane na podstawie celów i kierunków działania stanowią o podziale przestrzeni społeczno – gospodarczej miejscowości, w której będą realizowane poszczególne przedsięwzięcia zamieszczone w Planie Odnowy Miejscowości Cygany. Dotyczy to inwestycji finansowanych w oparciu o montaż finansowy środków z budżetu gminy i funduszy strukturalnych, jak i realizowanych tylko w oparciu o środki własne i w montażu z partnerem prywatnym w ramach ppp.

3. ANALIZA SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron miejscowości oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed miejscowością. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miejscowości i które nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miejscowości;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miejscowości).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach miejscowości i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach miejscowości ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego).

MOCNE STRONY

- Działalność świetlicy wiejskiej
- Prężnie działające Koło Gospodyń Wiejskich
- Placówka oświatowa – przedszkole, szkoła podstawowa
- Kościół
- Brak uciążliwego przemysłu
- Funkcjonowanie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą
- Stacja uzdatniania wody
- Organizowane festyny
- Obiekty zabytkowe i stanowiska archeologiczne

SŁABE STRONY

- Stan techniczny infrastruktury drogowej i okołodrogowej
- Niedostateczne możliwości spędzania wolnego czasu przez młodzież
- Częstotliwość połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami
- Brak infrastruktury sportowej
- Brak placu zabaw
- Zły stan techniczny budynku świetlicy wiejskiej
- Brak bazy noclegowej
- Brak sieci gazowej
- Brak sieci ciepłowniczej
- Niedostateczny stopień skanalizowania wsi

S Z A N S E

- Rozwój gospodarstw agroturystycznych
- Rozwój rolnictwa ekologicznego
- Poprawa jakości dróg przebiegających przez miejscowość
- Unowocześnianie produkcji rolniczej
- Wzmocnienie pozycji producentów rolnych na rynku
- Gazyfikacja wsi
- Rozwój infrastruktury technicznej
- Pozabudżetowe środki finansowe na rozwój miejscowości
- Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
- Rozwój podmiotów gospodarczych

Z A G R O Ź E N I A

- Zanieczyszczenie środowiska w skali makro
- Niekorzystna polityka fiskalna państwa
- Brak środków finansowych na rozwój miejscowości
- Wzrost bezrobocia w skali makro
- Ubożenie społeczeństwa

4. MISJA

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel miejscowości, jej „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do miejscowości, dla której została sformułowana.

Wypracowana misja rozwoju miejscowości poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz miejscowości Cygany na kolejne 10 lat.

Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów planu. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych planem.

Misja dla miejscowości Cygany jest opisem wizji miejscowości oraz jej głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter miejscowości i wskazuje jej atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe miejscowości Cygany wzajemnie się uzupełniają. Wiele zadań realizacyjnych wskazanych w obszarze "gospodarka" powiązanych będzie zarówno z obszarem "infrastruktura", jak i dotyczyć będzie samych mieszkańców. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości będzie zarówno kreował nowe miejsca pracy, jak również będzie wpływał na inwestycje w dziedzinie infrastruktury, czy ochrony środowiska naturalnego. Zadania realizowane w obszarach związanych z kulturą, oświatą i sportem wpłyną na podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz integracji kulturalnej z gminą i regionem.

W dalszej części planu przedstawiono obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego (gospodarka, infrastruktura, społeczność).

Miejscowość Cygany

W obszarze gospodarczym w miejscowości Cygany w najbliższych latach będą się dokonywać procesy zbliżające mieszkańców wsi do standardów życia w podobnych miejscowościach w rozwiniętych gospodarczo regionach Unii Europejskiej.

- **rolnictwo** – restrukturyzacja rolnictwa w skali makro i procesy doprowadzające do specjalizacji istniejących gospodarstw oraz możliwa absorpcja dotacji Unii Europejskiej zapewni wzrost nowoczesności, opłacalności i konkurencyjności produkcji rolniczej miejscowych gospodarstw dążących do specjalizacji zarówno w produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Poza tym coraz większe znaczenie dla rolnictwa będzie miał rozwój upraw proekologicznych.
- **usługi** – rozwój usług bytowych dla ludności opierać się będzie na dobrze rozwiniętych mikroprzedsiębiorstwach (samozatrudnieniu). Usługi związane z obsługą nowoczesnej gospodarki rynkowej (usługi finansowe, rachunkowe, bankowe, ubezpieczeniowe itp.) służące rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości na terenie miejscowości oparte będą głównie o firmy zlokalizowane na terenie Gardei i okolicznych miast powiatowych.
- **działalność produkcyjna pozarolnicza** – rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego oraz rzemiosło produkcyjne oparte na spółdzielczości nowego typu a także przedsiębiorstwa społeczne (preferowane formy zatrudnienia – dofinansowywane przez Rząd RP i fundusze strukturalne) są przyszłością mikro przedsiębiorczości w miejscowości Cygany.
- **turystyka** – funkcja o rosnącym znaczeniu w gospodarce miejscowości Cygany – turystyka kwalifikowana (szlaki piesze, rowerowe, turystyka konna) oraz agroturystyka oparta o zlokalizowane na terenie miejscowości lasy.

5. HIERARCHIZACJA INWESTYCJI W MIEJSCOWOŚCI CYGANY

Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne, które winny zostać zrealizowane w najbliższym czasie na terenie miejscowości Cygany zostały przedstawione w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 10 Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne w miejscowości Cygany

l.p.	Przedsięwzięcia inwestycyjne
1.	Remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu – <u>zadanie priorytetowe w ramach RPO</u>
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej
3.	Budowa boiska sportowego
4.	Budowa placu zabaw

6. DIAGNOZA STANU

Diagnoza Stanu jest syntezą raportu o stanie miejscowości Cygany. W diagnozie wyszczególniono najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do miejscowości jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w gminie.

Poszczególnym wnioskom przyporządkowano znaki wartościujące znaczenie treści:

- (+) wartość pozytywna dla rozwoju miejscowości,
- (+/-) wartość o niewielkim znaczeniu na obecnym etapie rozwoju miejscowości,
- (-) wartość negatywna dla rozwoju społeczno – gospodarczego miejscowości Cygany.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

GOSPODARKA

- (-) miejsca pracy (dostępność)
- (-) produkcja żywności ekologicznej
- (+/-) usługi
- (+/-) przetwórstwo rolno-spożywcze
- (+/-) liczba podmiotów gospodarczych
- (+/-) struktura użytków rolnych
- (+/-) struktura powierzchni gospodarstw rolnych
- (+/-) obszary turystyczne i rekreacyjne

SPOŁECZNOŚĆ

- (+/-) ubożenie społeczeństwa
- (+/-) więzi społeczne
- (+/-) aktywność społeczna mieszkańców
- (+/-) kultura masowa
- (+) infrastruktura oświatowa
- (+/-) bezrobocie
- (+) stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

INFRASTRUKTURA

- (-) stan dróg i chodników
- (+) sieć wodociągowa
- (+/-) sieć kanalizacyjna
- (-) stopień zgazyfikowania miejscowości
- (-) infrastruktura sportowa
- (-) infrastruktura rekreacyjno – wypoczynkowa
- (+/-) infrastruktura okołobiznesowa
- (+) stan sieci telefonii stacjonarnej
- (+) dostęp do Internetu
- (-) baza turystyczna i noclegowa

7. PRIORYTETY ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Hierarchizacji celów dokonano w trzech obszarach rozwoju społeczno – gospodarczego.

Dla każdego z tych obszarów wyznaczono trzy cele pierwszorzędne, bez których Cygany nie mają możliwości dalszego rozwoju oraz jeżeli było to możliwe wskazano na trzy cele drugorzędne, które powinny znacznie przyspieszać rozwój w danym obszarze.

Na podstawie tak zhierarchizowanych celów, o których mowa w rozdziale 8. określono priorytety w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego i zapisano je poniżej.

G O S P O D A R K A

Priorytetem w obszarze gospodarczym jest stworzenie warunków do ożywienia gospodarczego miejscowości oraz tworzenia nowych miejsc pracy m.in. poprzez powstawanie gospodarstw agroturystycznych oraz rozwój produkcji zdrowej żywności, przy jednoczesnym rozwijaniu zdolności do pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na realizację planowanych inwestycji.

I N F R A S T R U K T U R A

Priorytetem w tym obszarze jest budowa infrastruktury kulturalnej i sportowej oraz poprawa stanu infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej przy jednoczesnych działaniach w kierunku budowy infrastruktury kanalizacyjnej na terenie miejscowości Cygany.

S P O Ł E C Z N O Ś Ć

Obszar społeczny za priorytetowe cele przyjął działania w kierunku integracji mieszkańców Cygany i pobudzenia ich aktywności między innymi poprzez wszechstronny rozwój kulturalny i edukacyjny społeczności lokalnej. Działania te wspierane będą zagospodarowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

8. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA (INWESTYCJE)

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania, a jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność miejscowości Cygany koncentrować będzie się na trzech obszarach:

- **GOSPODARKA,**
- **INFRASTRUKTURA,**
- **SPOŁECZNOŚĆ.**

Tablica celów w poszczególnych obszarach (gospodarka, infrastruktura, społeczność) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele.

Cele pierwszorzędne – w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo (rozwoju danego obszaru) nie jest możliwe. Przewidziano, że czas realizacji tych celów z przyporządkowanymi tym celom inwestycjami powinien się zamknąć przed 2013 r.

Cele drugorzędne to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru), a czas realizacji tych celów łącznie z przypisanymi im inwestycjami może wykroczyć poza rok 2013.

Kierunki działania (**INWESTYCJE**) zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

Jednocześnie zidentyfikowane inwestycje niezbędne do realizacji na terenie miejscowości Cygany zhierarchizowano dla zbudowania podstaw logicznego uporządkowania celów i kierunków działania (inwestycji) w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno – gospodarczego. Hierarchizacja ta poprzedza późniejsze tabele z celami i przyporządkowanymi im działaniami.

Tabela 11 Obszar strategiczny „Gospodarka”

8.1. GOSPODARKA								
Cele pierwszorzędne do roku 2013								
<i>Podjąć działania w kierunku wspierania procesu rozwoju produkcji zdrowej żywności i tworzenia gospodarstw agroturystycznych na terenie miejscowości Cygany.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku skutecznego pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na realizację planowanych inwestycji w miejscowości Cygany.</i>			<i>Stworzyć warunki do ożywienia gospodarczego oraz tworzenia miejsc pracy w miejscowości Cygany.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)					
Utworzenie systemu zachęt dla tworzących gospodarstwa agroturystyczne oraz promocja i szkolenia na rzecz pozyskania środków UE na ich rozwój.	Wspieranie procesów tworzenia się grup producenckich zrzeszających producentów zdrowej żywności i stowarzyszeń grupujących podmioty świadczące usługi turystyczne.	Edukacja rolników i doradztwo rolnicze w zakresie tworzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.	Opracowanie dokumentacji technicznych na planowane inwestycje w miejscowości.	Zabezpieczenie środków własnych w budżecie gminy na realizację planowanych zamierzeń inwestycyjnych w Cyganach z udziałem środków pozabudżetowych.	Organizowanie szkoleń dla mieszkańców Cygan jako potencjalnych beneficjentów funduszy strukturalnych UE i innych źródeł pozabudżetowych.	Organizacja promocyjnych kursów i szkoleń dla dorosłych i młodzieży pozostających bez pracy na bazie dostępnej infrastruktury.	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych dla lokalizacji małej i średniej przedsiębiorczości	Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych (szkolenia lokalnych liderów, przedsiębiorców, rolników).

Tabela 12 Obszar strategiczny „Infrastruktura”

8.2. INFRASTRUKTURA								
Cele pierwszorzędne do roku 2013								
<i>Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury kulturalno – sportowej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku całkowitej kanalizacji miejscowości Cygany.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku budowy i rozbudowy infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)					
Remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu.	Budowa boiska sportowego.	Budowa placu zabaw dla dzieci.	Opracowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej dotyczącej budowy sieci kanalizacji sanitarnej.	Budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej w miejscowości Cygany.	Pomoc w przyłączaniu się do kanalizacji poszczególnych gospodarstw domowych oraz promocja przydomowych oczyszczalni dla zabudowy rozproszonej.	Budowa szlaków pieszych i rowerowych wraz z ich zagospodarowaniem rekreacyjnym.	Stworzenie systemu zachęt dla tworzących bazę noclegową oraz gastronomiczną.	Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki kwalifikowanej i imprez plenerowych.
Cele drugorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego istniejącej infrastruktury społeczno-publicznej na terenie miejscowości Cygany.</i>				<i>Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury drogowej i okołodrogowej.</i>				
Kierunki działania (inwestycje)				Kierunki działania (inwestycje)				
Opracowywanie koncepcji i dokumentacji technicznej rozwoju różnych form infrastruktury publicznej.	Gazyfikacja wsi		Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miejscowości.	Budowa i przebudowa dróg oraz ciągów pieszo – jezdnych znajdujących się w obrębie miejscowości.	Budowa i uzupełnienie punktów świetlnych na terenie miejscowości.	Wyznaczanie i budowa parkingów w obrębie miejscowości.		

Tabela 13 Obszar strategiczny „Społeczność”

8.3. SPOŁECZNOŚĆ								
Cele pierwszorzędne do roku 2013								
<i>Działać na rzecz organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.</i>			<i>Podjąć działania na rzecz wszechstronnego rozwoju kulturalnego i edukacyjnego mieszkańców miejscowości Cygany.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku integracji mieszkańców oraz zwiększenia ich społecznej aktywności.</i>		
Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)			Kierunki działania (inwestycje)		
Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży oraz wspieranie powstawania sekcji sportowych.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, artystycznych, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży.	Organizacja wyjazdów dzieci i młodzieży do ośrodków kulturalno – sportowych np. wyjazdy do kina, teatru, obiektów sportowych.	Zwiększenie dostępu do nauki dla wszystkich mieszkańców.	Organizacja zajęć i bezpłatnych kursów komputerowych dla mieszkańców Cygan.	Stworzenie systemu edukacji dorosłych (profilaktyka zdrowotna, edukacja ekologiczna, przekwalifikacja zawodowa).	Organizacja pikników i festynów rodzinnych na poziomie gminnym i sołeckim.	Organizacja kursów i szkoleń dla wszystkich grup wiekowych.	Kształtowanie aktywnych postaw wśród bezrobotnych poprzez angażowanie ich w działania społeczne.
Cele drugorzędne								
<i>Stworzyć warunki do poprawy funkcjonowania i dostępności mieszkańców do opieki zdrowotnej.</i>					<i>Przeciwdziałać występowaniu patologiom społecznym.</i>			
Kierunki działania (inwestycje)					Kierunki działania (inwestycje)			
Uruchomienie programów edukacyjnych w zakresie profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Cygan.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług medycznych.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi dla realizacji programów profilaktyki chorób cywilizacyjnych.			Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – organizacja wieczorów edukacyjnych.	Edukacja lokalnej społeczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		Edukacja na temat potencjalnych zagrożeń (narkomania, alkoholizm).

9. WYBRANY WARIANT ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI CYGANY

9.1. KOMENTARZ DO WYBRANEGO WARIANTU

W poszczególnych obszarach wskazano 13 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości Cygany.

Spośród wszystkich dotąd sformułowanych celów przy określaniu wariantu posłużono się sześcioma celami wybranymi jako najważniejsze bez względu na to, z jakiego obszaru pochodziły.

Dwa najważniejsze z tych sześciu celów określono mianem **celów strategicznych** dla rozwoju społeczno – gospodarczego miejscowości Cygany.

Umownie przyjęto, że na rzecz celów strategicznych winno się wydatkować około 50% tzw. potencjału inwestycyjnego, przez który rozumie się nie tylko środki budżetu gminy przeznaczone na inwestycje, w tym na terenie miejscowości Cygany, ale również inne pozyskane środki pozabudżetowe takie jak fundusze strukturalne, kredyty i środki partnerów prywatnych w ramach tzw. PPP.

Na **cele niezbędne** przeznaczają się pozostałe 50% tego potencjału.

Podział ten ma charakter umowny i ma podkreślić rangę poszczególnych poziomów zidentyfikowanych w wariacie celów.

W ten sposób dokonano hierarchizacji celów i w przypadku miejscowości Cygany wybrano wariant rozwoju, którego celami strategicznymi są działania w kierunku budowy infrastruktury kulturalno – sportowej oraz budowy sieci kanalizacyjnej na terenie miejscowości.

Tabela 14 WYBRANY WARIANT ROZWOJU

CELE STRATEGICZNE	<p><i>Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury kulturalno – sportowej.</i> I A</p>		<p><i>Podjąć działania w kierunku całkowitej kanalizacji miejscowości Cygany.</i> I B</p>	
CELE NIEZBĘDNE	<p><i>Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego istniejącej infrastruktury społeczno-publicznej na terenie miejscowości Cygany.</i> II A</p>	<p><i>Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury drogowej i okołodrogowej.</i> II B</p>	<p><i>Podjąć działania w kierunku wspierania procesu rozwoju produkcji zdrowej żywności i tworzenia gospodarstw agroturystycznych na terenie miejscowości Cygany.</i> II C</p>	<p><i>Podjąć działania w kierunku budowy i rozbudowy infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej.</i> II D</p>

10. CELE STRATEGICZNE I CELE NIEZBĘDNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA

Wariant rozwoju obejmuje 6 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego miejscowości Cygany. Poszczególnym zidentyfikowanym w wariacie celom przypisano kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY – I A

Podjąć działania w kierunku budowy infrastruktury kulturalno – sportowej.

Opis kierunków działań:

1. Remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu.
2. Budowa boiska sportowego.
3. Budowa placu zabaw dla dzieci.

CEL STRATEGICZNY – I B

Podjąć działania w kierunku całkowitej kanalizacji miejscowości Cygany.

Opis kierunków działań:

1. Opracowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej dotyczącej budowy sieci kanalizacji sanitarnej.
2. Budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej dla zwartej zabudowy Cygany.
3. Pomoc w przyłączaniu się do kanalizacji poszczególnych gospodarstw domowych oraz promocja przydomowych oczyszczalni dla zabudowy rozproszonej.

CEL NIEZBĘDNY – II A

Podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego istniejącej infrastruktury społeczno-publicznej na terenie miejscowości Cygany.

1. Opracowywanie koncepcji i dokumentacji technicznej rozwoju różnych form infrastruktury publicznej.
2. Gazyfikacja wsi.
3. Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miejscowości.

CEL NIEZBĘDNY – II B

Podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury drogowej i okołodrogowej.

Opis kierunków działań:

1. Budowa i przebudowa dróg oraz ciągów pieszo – jezdnych znajdujących się w obrębie miejscowości.
2. Budowa i uzupełnienie punktów świetlnych na terenie miejscowości.
3. Wyznaczanie i budowa parkingów w obrębie miejscowości.

CEL NIEZBĘDNY – II C

Podjąć działania w kierunku wspierania procesu rozwoju produkcji zdrowej żywności i tworzenia gospodarstw agroturystycznych na terenie miejscowości Cygany.

Opis kierunków działań:

1. Utworzenie systemu zachęt dla tworzących gospodarstwa agroturystyczne oraz promocja i szkolenia na rzecz pozyskania środków UE na ich rozwój.
2. Wspieranie procesów tworzenia się grup producenckich zrzeszających producentów zdrowej żywności i stowarzyszeń grupujących podmioty świadczące usługi turystyczne.
3. Edukacja rolników i doradztwo rolnicze w zakresie tworzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

CEL NIEZBĘDNY – II D

Podjąć działania w kierunku budowy i rozbudowy infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej.

Opis kierunków działań:

1. Budowa szlaków pieszych i rowerowych wraz z ich zagospodarowaniem rekreacyjnym.
2. Stworzenie systemu zachęt dla tworzących bazę noclegową oraz gastronomiczną.
3. Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki kwalifikowanej i imprez plenerowych.

11. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Tabela Wieloletniego Planu Inwestycyjnego zawiera przedsięwzięcia inwestycyjne, które zostały uzgodnione przez Radę Sołecką i mieszkańców miejscowości Cygany jako propozycje inwestycji do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Gardeja.

Umieszczone przedsięwzięcia zostały zaplanowane na lata 2009-2016. Przynajmniej jedno z tych zadań będzie finansowane przez Regionalny Program Operacyjny.

Natomiast pozostałe inwestycje sfinansowane będą przy udziale budżetu gminy i dostępnych funduszy pozabudżetowych.

Nie wszystkie planowane przedsięwzięcia inwestycyjne posiadają dokumentację techniczną. Sporządzana ona będzie systematycznie dla każdej z planowanych inwestycji.

Tabela 15 Wieloletni Plan Inwestycyjny – (wartość inwestycji w PLN)

Nazwa zadania	Nakłady całkowite	Koszty kwalifikowane	Środki własne	Dofinansowanie	Lata realizacji
Remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Cygany – zadanie priorytetowe w ramach RPO	319 645,33 zł	319 645,33 zł	47 946,79 zł	271 698,54 zł RPO	2010
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Przedsięwzięcie swoim zakresem obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Cygany, dzięki czemu nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców oraz zostanie zapewniona prawidłowa gospodarka ściekowa na terenie wsi.	800 000,00 zł	655 737,70 zł	308 197,00 zł	491 803,00 zł PROW	2011
Budowa boiska sportowego Zadanie obejmuje budowę boiska wielofunkcyjnego. Projekt ten umożliwi stworzenie warunków treningowych i organizowanie zawodów sportowych, organizowanie turniejów dla dzieci i młodzieży oraz spotkań rekreacyjnych (festyny, imprezy okolicznościowe).	500 000,00 zł	409 836,07 zł	192 623,00 zł	307 377,00 zł PROW	2014

Nazwa zadania	Nakłady całkowite	Koszty kwalifikowane	Środki własne	Dofinansowanie	Lata realizacji
<p>Budowa placu zabaw Zakres inwestycji obejmuje stworzenie placu zabaw dla dzieci wraz z jego wyposażeniem. Konsekwencją wdrożenia projektu będzie poprawa bezpieczeństwa dzieci podczas gier i zabaw oraz powstanie nowej infrastruktury o charakterze społeczno-rekreacyjnym.</p>	70 000,00 zł	-	70 000,00 zł	0,00	2015

12. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO

REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU W MIEJSCOWOŚCI CYGANY

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, działanie Lokalne inicjatywy obywatelskie jest „*Remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Cygany*”.

Zadanie zostanie zrealizowane w miejscowości Cygany. W ramach przedsięwzięcia planuje się kapitalny remont istniejącej świetlicy wiejskiej. Planowana jest wymiana instalacji elektrycznej, wodno – kanalizacyjnej, wentylacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana podłóg, wykonanie ogrzewania, remont tynków wewnętrznych z malowaniem oraz ocieplenie budynku z elewacją.

Świetlica stanie się miejscem integracji lokalnej społeczności, do którego będą mogli w chwilach wolnych uczęszczać zarówno dzieci i młodzież po zajęciach lekcyjnych, jak i pozostali mieszkańcy Cygan.

Uruchomienie działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym profilaktycznej w świetlicy wpłynie na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, między innymi poprzez zwiększenie oferty w zakresie zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców wsi Cygany. Stworzone zostanie miejsce, w którym mieszkańcy będą mogli rozwijać swoje zamiłowania i miło spędzać czas.

Świetlica będzie głównym ośrodkiem życia kulturalnego, miejscem codziennej pracy i twórczych poczynań w środowisku lokalnym miejscowości Cygany. Obiekt ten będzie też pełnił funkcje kulturotwórcze, wychowawcze, dydaktyczne oraz opiekuńcze.

Łączny koszt zadania priorytetowego przewidziany jest na kwotę 319 645,33 zł. Jego realizacja jest planowana w roku 2010.

13. ZBIORCZE ZESTAWIENIE KOSZTÓW ZADANIA PRIORYTETOWEGO

1. Wymiana dachu
69 744,19 PLN
2. Elewacja budynku
41 280,68 PLN
3. Roboty wewnętrzne
97 151,00 PLN
4. Wymiana instalacji wodno – kanalizacyjnej
15 981,96 PLN
5. Wymiana instalacji elektrycznej
20 641,81 PLN
6. Budowa kominka
20 131,93 PLN
7. Wykonanie opaski
4 813,28 PLN
8. Tereny zewnętrzne
3 378,22 PLN
9. Parking
38 458,26 PLN
10. Nadzór inwestorski
7 564,00 PLN
11. Promocja projektu
500,00 PLN

Łączne nakłady netto: **261 594,53 PLN**

VAT: **57 550,80 PLN**

Łączne nakłady brutto: **319 645,33 PLN**

14. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADANIA PRIORYTETOWEGO

Tabela 16 Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

Zakres rzeczowy	2010 rok											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wymiana dachu					69 744,19 zł							
Elewacja budynku					41 280,68 zł							
Roboty wewnętrzne					97 151,00 zł							
Wymiana instalacji wodno – kanalizacyjnej					15 981,96 zł							
Wymiana instalacji elektrycznej					20 641,81 zł							
Budowa kominka						20 131,93 zł						
Wykonanie opaski						4 813,28 zł						
Tereny zewnętrzne						3 378,22 zł						
Parking						38 458,26 zł						
Nadzór inwestorski					7564,00 zł							
Promocja projektu					500,00 zł							

15. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY

Tabela 17 Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Cygany

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedłożenie Planu Odnowy Miejscowości Cygany przedstawicielom Zebrania Wiejskiego	Wójt	wrzesień 2009
2. Uchwalenie Planu Odnowy Miejscowości Cygany przez Zebranie Wiejskie	Zebranie Wiejskie	październik 2009
3. Zatwierdzenie Planu Odnowy Miejscowości Cygany na Sesji Rady Gminy	Rada Gminy	październik 2009
4. Opracowanie strony www sołectwa Cyganyw Internecie z zamieszczeniem Planu Odnowy Miejscowości Cygany	Wójt	Grudzień 2009
5. Opracowanie dokumentacji technicznych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie z funduszy strukturalnych	Wójt	Do roku 2013
6. Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w WPI	Wójt, Rada Sołecka	Do roku 2016

16. MONITOROWANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY

Tabela 18 Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Cygany

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym	Rada Sołecka	Co sześć miesięcy począwszy od miesiąca marca 2009 roku na ręce przedstawicieli Zebrania Wiejskiego
2. Ocena realizacji WPI	Rada Sołecka	Przed sesją absolutoryjną każdego roku
3. Organizacja debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej program dla oceny jego aktualności	Rada Sołecka	Raz na dwa lata

** - Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno – gospodarczą na skutek zdarzeń wcześniej nieprzewidywalnych lub z innych ważnych powodów Plan Odnowy Miejscowości Cygany może zostać skorygowany w każdym z jego rozdziałów, o ile wniosek z uzasadnieniem złoży jeden z członków Rady Sołeckiej na ręce Przewodniczącego Rady Sołeckiej. Wniosek taki Przewodniczący Rady Sołeckiej poddaje procedurze uchwalania dokonywanego przez Zebranie Wiejskie i zatwierdzania przez Radę Gminy.*

17. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CYGANY

Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości Cygany pośród przyszłych beneficjentów, wykonawców i decydentów opierać się będzie o trzy formy komunikacji:

- Internet,
- Prasa lokalna,
- Promocja i reklama bezpośrednia.

Internet będzie głównym dostawcą informacji o Planie Odnowy Miejscowości Cygany. W witrynie internetowej Gminy Gardeja zostanie utworzona podstrona poświęcona Planowi Odnowy Miejscowości Cygany z zamieszczonym dokumentem w plikach pdf.

Internet służyć będzie również komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Cygany (Urzędem Gminy Gardeja), a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna i centralna służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Cygany o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Cygany.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości.

18. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Tabela 1 Miejscowość w statystyce – stan na 31.12.2008 r.....	8
Tabela 2 Struktura gruntów według klas bonitacyjnych w miejscowości Cygany – stan na 31.12.2008 r.....	8
Tabela 3 Struktura procentowa ludności gminy Gardeja i miejscowości Cygany wg wieku – stan na koniec 2008 r.....	10
Tabela 4 Struktura ekonomiczna ludności zamieszkującej obszar gminy Gardeja i miejscowości Cygany - stan na koniec 2008 r.....	10
Tabela 5 Struktura gospodarstw rolnych– stan na 31.12.2008 r.....	12
Tabela 6 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej – stan na 31.12.2008 r.....	12
Tabela 7 Stopa bezrobocia w %	13
Tabela 8 Oświata i wychowanie na terenie miejscowości Cygany.....	14
Tabela 9. Stanowiska archeologiczne na obszarze miejscowości Cygany	17
Tabela 10 Najważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne w miejscowości Cygany.....	24
Tabela 11 Obszar strategiczny „Gospodarka”	29
Tabela 12 Obszar strategiczny „Infrastruktura”	30
Tabela 13 Obszar strategiczny „Społeczność”	31
Tabela 14 WYBRANY WARIANT ROZWOJU	33
Tabela 15 Wieloletni Plan Inwestycyjny – (wartość inwestycji w PLN)	36
Tabela 16 Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego	40
Tabela 17 Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Cygany.....	41
Tabela 18 Harmonogram monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Cygany.....	42
Rysunek 1 Położenie miejscowości Cygany.....	7